

سیاستگذاری
که بخواهد
برنامه خود را
اینگونه تنظیم
کند که حتماً
شش ماه دیگر
با افزایش
فروش نفت
مواجه هستیم،
بنابراین در
بودجه به جای
اینکه درآمد
نفت را براساس
شرایط کشور
مد نظر قرار
دهد چندین
برابر بیشتر
پیش بینی کند،
این سیاستگذار
به دشمنی که
در مقابل ما
قرار دارد اعلام
می کند تشنه
این هستیم
که بیاییم با تو
توافق کنیم

در خصوص پیش بینی قیمت های نامتعارف مبنی بر تداوم جهش قیمت ارز چه نظری دارید؟

با توجه به وضعیت حاکم بر اقتصاد ایران
ظرفیت نرخ ارز همین قیمت بوده و بیشتر از
این امکان پذیر نیست مگر اینکه شوک های
غیرمتمارعی همچون تحریک غیرمتمارعی
انتظارات، اعمال تحریم های جدید، جنگ و
غیره محقق شود. در غیر این صورت، نرخ ارز
با این توان اقتصادی محدود به صورت عرفی
حداکثر تا ۱۰ درصد افزایش و کاهش پیدای کند.
همچنین این روند افزایشی و کاهش نرخ ارز،
هر چند ماه و یا سالی یک بار رخ می دهد. البته
علت این عدم تغییر را نیز می توان نبود تقاضا
برای واردات، نداشتن تقاضا برای ذخیره ارز و
در نهایت کمبود نقدینگی میان مردم دانست.

روند کنونی مذاکرات برجام، موضع گیری کشورهای برجامی و افزایش تحریم های ناجوانمردانه علیه کشورمان را چگونه ارزیابی می کنید؟

امریکا و اروپا، ایران را دشمن خود می دانند و
هیچ دشمنی تمایل ندارد دشمن او وضعیت
بهتری پیدا کند. بنابراین با هر شرایطی و در
هر موقعیتی تمام تمایل آنها این است که به ما
آسیب برسانند، مگر در شرایطی که بخواهند
منفعتی کسب کنند و در برابر آن منفعت نیز
امتیازهایی به ما خواهند داد تا ما هم منافع
شویم. یکی از منافع هایی که امریکایی ها تصور
کردند می توانند کسب کنند آن بود که روند
تکمیل چرخه غنی سازی اورانیوم در ایران را
متوقف کنند. غربی ها برای اینکه چنین منفعتی
را کسب کنند ابتدا ایران را تحریم کردند، بعد
اعلام کردند اگر می خواهید تحریم ها را برداریم
و از رفع تحریم منفعت به شما برسد باید حرکت
مذکور را در بحث هسته ای انجام دهید. اگرچه
بعد از محاسبه منافع طرفین برجام، یک
منفعت دوطرفه ایجاد و توافق شکل گرفت اما
غربی ها بر عهد خود پایبند نماندند.

با توجه به عهد شکنی غربی ها، برای برون رفت از چالش برجام چه تدابیری باید اتخاذ شود؟

در حال حاضر هم اگر غربی ها تمایل به همکاری
در برجام دارند می توانند برای توافق مجدد
اقدام کنند اما نباید فراموش کنیم که قصد آنها

کمک به ما نیست بلکه آنها تنها به دنبال به دست
آوردن منافع خود هستند. بنابراین تا زمانی که
تأمین منافع آنها محقق نشود غرب با ما توافق
جدی نخواهد کرد و تنها عرصه دشمنی خود را
ادامه خواهد داد. با توجه به این شرایط، ایران
باید موقعیت هایی را پیدا کند که به واسطه آن به
حداکثر منافع خود دست یابد. با توجه به اینکه
غرب دشمن ایران است نمی توانیم به آنها اعتماد
کنیم و باید منافع خود را در تمام مذاکرات با
بیشترین قابلیت به حداکثر برسانیم. از سوی
دیگر ممکن است بعد از توافق احتمالی، امریکا
مجدد اعلام کند می خواهیم از برجام خارج
شویم، زیرا به هر حال این کشور تأمین منافع
سیاسی و اقتصادی خود را در نظر می گیرد.
بنابراین ایران نباید برنامه های خود را بر این
اساس تنظیم کند که اگر برجام بازگشت و توافق
صورت گرفت دیگر باطل نخواهد شد. باید به
نحوی برنامه ریزی کنیم که در هر شرایطی تأمین
حداکثر منافع ایران مد نظر قرار گیرد. همچنین
صورت گرفتن یا نگرفتن توافق برجام اهمیت
چندانی برای ما نداشته باشد. اگرچه تحقق سریع
برجام مبادلات تجاری، فروش نفت و غیره را
برای ایران رونق خواهد داد، اما باید بررسی کنیم
که چطور می توانیم ابعاد این منفعت را افزایش
دهیم که زیان تأخیرهای گذشته تا حد قابل
قبولی جبران شود. فراموش نکنیم که یک قدرت
زورگو نظیر امریکا هرگاه بتواند به سایرین زور
می گوید. این امر قاعده انسان ها و سیاست است.
چنین افراد و گروه هایی تنها در شرایطی زورگویی
نخواهند کرد که وضعیت اقتصاد، سیاست،
گفتمان بین المللی و غیره ما طوری تغییر کند
که قدرت زورگو در آن گفتمان منافی برای خود
احساس کند. در چنین شرایطی سیاست های
خود را نسبت به ما تغییر می دهد.

مدیریت امور کشور به گونه ای روند توسعه اقتصادی ایران توسط دولت گذشته، به نتایج برجام گره زده شده بود، این سیاست را چگونه تحلیل می کنید؟

سیاستگذار اقتصادی باید برنامه های خود را بر
اساس وضع حاضر کشور تدوین کند، همچنین
برای سناریوسازی قدرت انعطاف در نظر بگیرد.
یعنی با فرض نبود برجام، برنامه هایی را در نظر
بگیرد که بر اساس آن حداکثر رشد اقتصادی و
رفاه برای مردم فراهم شود. علاوه بر آن باید به
نحوی برنامه ریزی انجام دهد که اگر بلافاصله